

LA INFORMÀTICA: UNA TECNOLOGIA MODERNA AL SERVEI DE L'ESTUDI DE LES OBRES D'ART

La Base de Dades d'Art Romànic Català (ARCAT) de l'Institut d'Estudis Catalans, va celebrar, els propers dies 22, 23 i 24 d'octubre, un Seminari sobre *"Metodologia i Problemàtiques de classificació d'una obra d'art per sistemes informàtics"*.

L'esmentat Seminari es dedicà, essencialment, a l'anàlisi de les metodologies i les dificultats que s'originen en el decurs dels estudis i classificació de les obres d'art en les quals s'empra, com a mitjà, l'aplicació de sistemes informàtics.

El primer dels actes va consistir en una conferència a càrrec de la professora Ma. Cecilia Parra, de la Scuola Normale Superiore de Pisa, que va parlar sobre *"Informàtica e Beni Culturali: storia e prospettive d'intervento alla Scuola Normale Superiore di Pisa"*. En aquesta dissertació la professora Parra explicà la trajectòria i experiència en el camp de la informàtica de l'escola pisana, durant un període de més de deu anys, amb l'estudi de temàtiques diverses com són aquelles que investiguen aspectes històrico-arqueològics, artístics, arxivístics, lingüístics o filològics.

Els dos seminaris que brillantment impartí la professora Parra, amb propostes de treball diferents, els dedicà a l'estudi de *"I prototipi: Modena e Nike: saggi di automazione in campo archeologico"* i *"Il progetto Roma e la base di dati Sarcofagi: campioni d'informatica ad uso di tutela pubblica e di ricerca 'privata'"*.

Cal ressaltar també la participació de madame Catherine Arminjon, Conservadora en Cap del Patrimoni del Ministeri de la Cultura i Comunicació de París, la qual, en la seva comunicació *"L'étude des biens culturels en France dans la cadre de l'Inventaire général: Méthodes et analyse documentaire: systèmes descriptifs: un exemple d'application"* féu una clara exposició dels sistemes informàtics emprats a França per tal d'inventariar, catalogar i estudiar els béns patrimonials d'aquest país.

Entre la participació catalana cal esmentar, en primer lloc, la comunicació de Joan Francesc Ainaud i Escudero sobre *"El banc de dades del Vitral"*. Aquest programa, sorgit a partir dels criteris de la normativa Taüll dels Serveis de Museus de la Generalitat de Catalunya, pretén contribuir a la creació d'un gran banc de dades del patrimoni artístic català realitzat segons uns criteris homologables arreu del país i que cobreixin les necessitats dels diferents usuaris. Ens congratulem de la seva existència i encoratgem l'equip d'investigació a prosseguir aquesta important tasca.

Cal ressaltar d'una forma especial la presentació de la *Base de Dades d'Art Romànic Català (ARCAT)*. Aquest programa té una trajectòria d'investigació de cinc anys i actualment disposa d'informació —bàsicament arquitectònica— de 2.063 edificis religiosos dels segles XI i XII. Aquesta informació es recull en tres nivells diferents. El primer ve donat per una fitxa tècnica. El segon el generen els 35 grups d'informació que donen una àmplia visió de la historiografia. Un tercer nivell de coneixements, més complex, són les variables que configuren les característiques constitutives de l'edifici.

Totes les variables recollides en el Banc de Dades ARCAT poden ésser consultades a diferents nivells. El més senzill és aconseguir una relació dels edificis religiosos informatitzats, bé per ordre de codis, bé per ordre alfabètic o de municipis. El programa permet també la visualització i l'obtenció de totes les característiques introduïdes a l'ordinador, corresponents a cadascun dels monuments romànics que formen part del "corpus" català. Una consulta més complexa és la que focalitza la selecció i combinació de cadascuna de les variables amb els grups de documentació, comarques i segles de construcció corresponents a cada edifici. Aquestes seleccions i com-

binacions poden ser fetes per comarques, per segles de construcció, per grups de documentació, per variables i per qualsevol possible combinació d'aquestes.

De la presentació i demostració de les possibilitats del Programa ARCAT en foren responsables el Dr. Joan-F. Cabestany, Assessor Tècnic de l'Institut Municipal d'Història, la Dra. Ma. Teresa Matas, Coordinadora de la Base de Dades ARCAT de L'Institut d'Estudis Catalans, la Sra. Olga Miralles i el Sr. Pere Compañó, representants, ambdós, del Centre d'Estudis i Desenvolupaments Informàtics (CEDI) de l'Institut d'Estudis Catalans.

Tots els actes tingueren una gran acollida dins el món professional de la investigació artística, i cal assenyalar l'assistència de representacions del Consejo Superior de Investigaciones Científicas (C.S.I.C.) de Madrid, de la Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Madrid, dels Serveis de Cultura i Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, dels seus homòlegs de l'Ajuntament de Barcelona, del Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Diputació de Barcelona, de Directors i Conservadors d'un nombre important de museus de Catalunya, i doctors i llicenciats en Història de l'Art interessats en aquestes disciplines.

Felicitem l'Institut d'Estudis Catalans per l'organització i èxit d'aquest Seminari i el fem coneixedor de la voluntat i desig de tots els participants a prosseguir aquestes jornades en una pròxima ocasió.

BIBLIOGRAFIA

Dossier. L'arqueologia dels poblats medievals abandonats.— "Cota Zero. Revista d'arqueologia i ciència" (Vic), núm. 6 (maig 1990), pàgs. 17-91, amb il·lustracions.

Aquesta prestigiosa revista d'arqueologia editada a la ciutat de Vic continua la tradició d'aquesta població com a una de les capdavanteres de la cultura catalana. Aquest número monogràfic és dedicat al poblament català medieval, especialment d'època romànica (segles IX-XIV), i s'inicià, com a introducció, amb la traducció de quatre treballs, aportacions notables a la recerca del tema, fets per especialistes d'arreu d'Europa, tant llatina com germànica com eslava. Lech Laciejewicz: "*L'abandonament de poblats a la Polònia medieval*", Christopher Dyer: "*Assentaments medievals abandonats a Anglaterra*", Olivier Andru-Michel Colardell - Eric Verdell: "*L'hàbitat fortificat de Colletière, a Charavines (estany de Paladru, França)*" i Gabrielle Démians d'Archimbaud: "*El 'castrum' de Rougiers a Provença, en la seva època i el seu territori*" (pàgs. 17 a 50).

Sis són els treballs aportats pels estudiosos catalans, tots, com els anteriors, amb il·lustracions i plànols, així com una breu bibliografia sobre el tema. El primer d'aquests treballs és obra de Xavier Llobrea: "*Arqueologia dels poblats medievals andorrans abandonats*" (pàgs. 52-56), el qual ens dona notícia de les excavacions dels jaciments de Sant Vicenç d'Enclar i les Bons, dos pobles dels 93 llocs habitats documentats entre els segles IX i XIII. El segon dels treballs és obra de Manuel Riu: "*Creació i desaparició d'alguns vilatges fortificats a la Catalunya medieval*" (pàgs. 51-66) i es tracta del resum de les excavacions realitzades per l'autor a Roc de Palomera (Saldes), Sant Esteve de Caulers (Caldes de Malavella) i Sant Miquel de la Vall (Gavet de la Conca), en els quals destaca el seu procés de poblament i abandonament. El tercer dels treballs és una aportació sobre el poblament i abandonament. El tercer dels treballs és una aportació sobre el poblament